

Politična v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četiri leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kruna.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

89. številka.

Maribor, dne 10. avgusta 1921.

Letnik XIII.

Nekaj o radikalni stranki med Slovenci.

Kmalu po ujedinjenju SHS naroda se se znašli pod enim političnim klobukom slovenski, hrvatski in srbski demokratje v takozvani JDS. Slovenski demokratje so se naslonili na brate Srbe, ker sicer bi sploh več ne životali v političnem oziru. Srbi pa so upali, da bo ujedinjena JDS tudi v Sloveniji pridobila na koreninah in na deblu. Danes pa gotovo uvidevajo tudi srbski demokratje, da jim prekrstitev stranke v jugoslovansko ni pripomogla v Sloveniji niti do trohice moči, pač pa je povzročilo ravno brezobzirno demokratsko paševanje v Sloveniji srbofobstvo. Sirjenje in poglobljanje srbskega političnega demokratizma se je izkazalo med Slovenci kot brezuspešno delo.

Tudi naša SLS je politično parokraj sodelovala s srbskimi radikali. Lahko danes mirno trdimo, ako bi se bila tudi naša stranka, ne oziraje se na svoj program, naslonila in združila s srbskimi radikali, bi danes ne bilo v Sloveniji niti enega demokrata. Kaj takega pa se ni in se ne bo zgodilo, ker SLS bo vztrajala tudi za prihodnost na svojem dosedanjem programu. Srbski radikalizem je bil do novejšega časa Slovencem še veliko bolj tuj nego demokratizem. Saj je znano, da ima g. Nikola Pašić med Slovenci dva javnosti znana politična pristaša gospoda novega kraljevega namestnika Hribarja in „Narodovega“ člankarja Niko Zupaniča.

V zadnjem času pa je začelo časopisje raznašati vesti, da namerava tudi srbska radikalna stranka po Sloveniji razpreti svoja krila. Tozadevna ustavna zborovanja so se že baje vršila po Kočevju in nekod po Beli Krajini ki je najožja domovina gosp. Zupaniča.

Baš gospod Zupanič, ki se je po svoji lastni izpovedi v „Narodu“ klatil 15 let po Sumadiji, si je stavil nalogo, da razprede srbski radikalizem po Sloveniji med uradništvom, kmeti, obrtniki in delavstvom.

Gospod Niko je menda pozabil, da slovenska inteligenca in ljudske mase niso Sumadijci ali Makedonci, katerim se lahko diktira strankarsko pripadnost, ampak že davno izrazito po političnih strankah razporejeni narod.

Priznamo, da bo gospod Zupanič ujel v svoje radikalne mreže nekaj uradnikov in nekaj bolj maštinih kapitalistov, seve radi kiceplaznosti pred novim gospodom kraljevim namestnikom, ki tudi prisega na radikalni politični evangelij. Kmet, obrtnik in delavec pa g. Zupaniča v Sloveniji niti poslušala ne bosta, še manj mu pa sle dila, ker tuje v lastni domovini in je baš srbska radikalna stranka v sedanjih vladni pobratimiji z demokrati Slovincem ugrabila upravno samostojnost in davčno obremenila ravno nižje sloje našega slovenskega naroda tako, da danes še ravno komaj in s težavo diha v gospodarskem oziru. Povrh je še g. Niko Zupanič oseba, ako ga sodimo po njegovem surovonaivnem sumadijstvu, katerega je razodel v „Narodu“ v par člankih, ki bo političnemu ugledu srbskega radikalizma med Slovenci veliko več škodovala nego koristila.

Naš slovenski narod, ki je med SHS narodi politično najbolj strankarsko zaveden in razporejen, je politični demokratizem, akoravno je prekrščen v jugoslovanskega, že obsodil in ga bo izbacil iz svoje srede pri prvi volitveni priliki. Ker preživlja JDS med Slovenci tako žalostno usodo, bo radikalna stranka doživela še večje razočaranje med našim narodom, četudi načeljuje Sloveniji kraljevi namestnik radikal — Ivan Hribar.

Tla za politično demokratstvo in radikalstvo so danes edino še v Srbiji, Makedoniji, Crni gori in po Vojvodini, drugod jih po naši kraljevini ni bilo in jih tudi ne bo!

Nova radikalna državotvornost

se nam obeta — hvala Bogu — dr. N. Zupanič že opleta vsled „razvojnih nujnosti“ z njenimi zelenimi vejami po „Slov. Narodu“, ki v svoji „svobodomiselnosti“ menda ne ve, da pomeni ta razmah slabo spričevalo za demokrate — starine in mladine — katerih „državotvornost“ tako malo zaleže, da ji mora priti junak Niko Zupanič na pomoč. Ta junak, kakor sam pravi, prihaja iz Sumadije — iz Pijemonta, iz srca današnje državotvornosti, kjer je 15 let užival gostoljubje, kar je prav prijetna in mila usoda s primorci življenja tistih Jugoslovancev, ki so od balkanske vojne sem s srbskimi vojniki seljali trpeli in krvavili ter se po preobratu od velesrbskih sovražstov osvraženi in preganjani vrnili v „Jugovino.“ Dr. Zupanič si je serčda izbral boljše mesto, iz Miklavca ali Nikolaja je postal „Niko“, vsedel se je med mogočne radikale, voharje politične, ko so drugi puzali kri iz glavo, in tako res ne more vedeti, kako je tedaj, „kad čoveka gnjavi bog i radikal.“ Jugoslovani so se borili, on pa je zlezal med velesrbske šoviniste in danes, ko govori o „slovenski politični naivnosti“, misli isto kot tedaj, ko je pritrjeval nasilnemu potvajanju jugoslovanskih dobrovoljcev v Srbe in okrutnemu preganjanju „disidentov“ po Odesi in Solunu — Jugoslovancev, ki se niso hoteli izneveriti vojni jugoslovanski nacionalno-revolucionarni ideji in svojemu plemenu.

Slovenci so mu torej že od tedaj „ocvirki v veliki skledi“ in to po mnenju in tolmačenju velesrbskih hegemonističnih učiteljev, ki nas imajo le za „ratni plen“ in posebej še Pašiča, ki

nas kvečjemu še zamenjava s Slovaki. Povdarja, da so od tega „ocvirka“ odgrizli že lep kos Italijani in pozablja na veliko udanost in prijateljstvo, katero goji njegova veleradikalna kampanja do „milih“ zaveznikov ter jo iznaša po svojem časopisju kot nekako strašilo za nepokorne „prečance.“

„Balkan“ a, pr. nam je po izvolitvi ljubljanskega župana po svicim: „da se ne zaboravi“ od 16. 6. naravnost zagrozil z italijanskimi topovi, ki stoje blizu Ljubljane. Izgleda torej, da če bi bil ostali kos slovenskega ocvirka pretrd, veleradikalom z dr. Nikom vred ne bi bilo žal, pustiti tudi še to Italijanom pod zob.

Hvala Bogu, za sedaj še smemo upati na usmiljenje; dosedanj edini in edinstveni državotvorci v Sloveniji — demokrati — so privolili, da tudi radikali delujejo na našem prepotu in Niko — Slovenec sumadijskega duha — pobija s svežimi, v 15 letnem udomnem in mirnem gostovanju pridobljenimi močmi zmaja komunistične, klerikalne in Peskove stranke, ki je pritrjevala celo zarote ter razvijala pravore rešilnega brodovja, ki naj bi nas skesane in očiščene, privedlo v senco edino slovenske lipe — radikalne stranke.

Ta lipa je baje že ozelenela — „disidenti komunistične, klerikalne in Peskove stranke jo pozdravljajo“ in tako nam je upati, da bo prvi rešilni brod kmalu odjadral. Z veliko napetostjo čakamo na to, prvič že radi tega, da vidimo, kdo so ti disidenti, in drugič v nadi, da prispajo ob povratku broda že nove moči, ker gospod Niko za dolgo časa vseh naporov te re-

šilne akcije ne bode vzdržal in to še zlasti tedaj ne, če se bo zaletaval ob nekako slovensko korupcijo in pri tem pozabljal, da je živel 15 let s tistimi, ki so si jemali od dobrega največji del od zla pa najmanjši košček, in da so mu sedaj postavili korito, ko še hlev ni zgrajen.

Dandanes, ko najširši slovenski sloji po dobroti centralizma dobro poznajo čaršijsko-cincarske tipe v politiki in v uradih, belo roko v vojski, z poželjenjem po bakišu in z največjo orijentalško „veštačino“ in samoderžnostjo prevejene carinike itd., je prav nepremišljeno in drzno govoriti o „korupciji slovenskega gospodarstva.“ Še bolj drzno in nevarno pa je, klicati na sodbo vse, ki so med vojsko stradali, in trpeli. Po „razvojni nujnosti“ gosp. dr. Zupaniča je zahtevati od vsakega predvojnjo iskrenost jugoslovanske duše in zato se ne moremo dovolj načuditi oddaljenosti in nedostopnosti njegovega 15letnega zaledja, da ni nikdar čul in znal, koliko je jugoslovanska iskrenost trpela pod Avstrijo; nani, na drugi strani pa pod velesrbsko hegemonijo.

Slabosti.

V Beogradu so poklicali „Narodno Odbrano“ k novemu življenju. Svoječas so se zbirali v okrilju tega obrambnega društva ljudje, polni goreče ljubezni do tedaj teptane domovine. „Narodna Odbrana“ je bila čuvarica Srbije pred zunanjimi sovragi. Revolverski streli v Sarajevu so padli po njenem nalogu. Z ene besede: bila je iskra, ki je zanetila evropsko katastrofo. Cemu so oživotali to društvo? Kakšne naloge si je postavil novi odbor? „Ratni invalid“, glasilo čokorilovskih dobrovoljcev, pravi, „da je sveta dolžnost „Narodne Odbrane“, da z budnim očesom zasleduje sleherno kretnjo naše današnje družbe in da uniči vsako — čeprav še tako neznatno — klico katerekoli boleznij že v kali.“ Boj je napovedan notranjim „sovragom“. Predvsem torej komunistom in „drugim protidržavnim elementom.“ Temelji fašizma so ustvarjeni. Kdo se ne spominja tistega prikritega in neprikritega oduševljenja, ki je zavladalo ob priliki ustanovitve Jugoslov. Matice?! Beograjska centrala, kateri je načeloval vseučilišni profesor dr. Boža Marković, je razpredla svoje niti po vsej državi. In danes? Danes je nepotrebna, kajti dvoje „obrambnih organizacij“ z isto tendenco pač ne bodo vzdrževali, Srbi se bodo organizirali v „Narodni Odbrani“, „prečani“ pa v Matici. Prepričani pa smo, da bodo poslušni centralisti to stran Drine in Save vrgli Matico med staro šaro in na razvalinah te institucije se bodo dvigali „mestni odbori Narodne Odbrane“. Koliko prepotrebni energiji smo Slovenci že potrošili na ta način!

Postali smo pokorne duše, ki se prilagode vsakokratnim razmeram ter okolnostim in to je na žalost vsa karakteristika velikega dela naše inteligence. Kjerkoli le moremo, tam izruvamo iz lastnega telesa vsaj majhno kost — svojo individualnost, svojo slovensko posebnost. Veliki v besedah, mali v dejanjih — smo bili in ostanemo. Na eni strani se nagiblje naša inteligenca z neko neodoljivo silo k obževanemu centru države. Centralizacija na celi črti. Učiteljstvo, inženirji, zdravniki, živnozdravniki, novinarji itd. — vsi so se že znašli v svojih centralnih združenjih. Vse v Beograd! To je dandanes še edino učinkovita parola naše inteligence. Tudi ona bo doživela svoje razočaranje. Kakor nezamore centralistična državna uprava udovoljiti željam ljudskih mas v oddaljenih in obmejnih pokrajinah, tako tudi vsa ta združenja ne bodo uspešno zastopala stanovskih koristi svojih številnih in po vsej državi posejanih

članov. Perverzna manija centraliziranja se je oprijela Slovencev v ne navadni meri. Škodljivosti tega pojava ne bomo še posebej omenjali. Takrat, ko bodo izpregledali, bo morda nekoliko pozno... V času, ko je veliki del beograjskega časopisja opojen z duhom čokorilovstva, nam tekma s Cankarjevimi „Hlapci“ (kako primeren je ta naslov za družbo naših centralistov!) odvzema sleherne ostankе plemenske zavesti. Abditus je nekje zapisal besede: „Ako bi ne bili Slovenci, bi ne bili Jugoslovani.“ Kdo mu zamore ugovarjati? Naši bratje še nikoli poprej niso s tako mogočno gesto povdarjali svojega srbstva, kakor ravno sedaj. Hrvati se zbirajo pod svojo trobojnico brez razlike politične pripadnosti. Naši jutrovcji, ponedeljkarji in taboriti pa tekmujejo v izdajstvu vsega, kar še diši po slovenstvu. Helotstvo brez primere!

Kar nas osobito boli, je denuncijantstvo po črno-rumenem vzorcu, ki se je razpaslo po vsej Sloveniji. Kakor leta 1914, tako smo tudi danes razpredeljeni na dva tabora: v državotvornega in državi „nevarnega“. Komuniste je vlada oficijelno proglasila kot protidržavne rovarje, o „klerikalcih“ in drugih opozicijonalcih pa so si njeni privrženci med sabo itak na jasnem, „da jih je treba na vseh koncih in krajih...“ Izpremenile so se osebe, metode pa so ostale iste.

Raznolike so slabosti, ki zastrupljajo vse javno življenje Slovencev. Eminentna in vzvišena naloga bodoče generacije bodi „čiščenje“ naše inteligence v moralnem in političnem oziru. Za kmetstvo ljudstvo, ki je kljub kvarnim vplivom dolgotrajne vojne ostalo vsaj v ogromni večini nepokvarjeno, se ne bojimo, saj je še v jedru zdravo. Ljudstvo, ki zajema svoje življensko naziranje iz studencev Večne Resnice, ne more propasti. Inteligenca, da nes še sicer prožeta s hlapčevskim duhom, pa bo prav kmalu spoznala, da je na krivi poti. Upajmo, da bo našla pot k ogromni večini našega ljudstva, iz katerega je izšla. Med preprostimi kmetom in delavcem se bo — če ju bo razumevala — otesla tudi vseh tistih nelepkih slabosti, ki jo danes ponižujejo.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Naši gospodje ministri, kolikor jih je še v Beogradu, so se sestali pred odhodom na vročinske počitnice 6. t. m. k seji. Pri tej priliki je imel seve glavno besedo g. Svežozar Pribičević, ki je še pred odhodom na počitnice ministrom naklepal ušesa o skrajno opasnem notranje-političnem položaju v naši državi.

Demokratje in radikali so se že več dni pogajali o programu za bodoče skupno delovanje. Do sporazuma in do pravih sklepov ni prišlo, ker je med obema strankama vendarle prevelika vročina.

V Beogradu so se zelo pozno spomnili potrebnosti parlamentarne kontrole nad vodstvom naše zunanje politike. Dolgo je trajalo predno so se pričela tozadevna pogajanja med posameznimi parlamentarnimi skupinami. V političnih krogih naše prestolice sicer želijo, da bi v tem odboru bile zastopane vse stranke, vladna večina pa bi si najraje zasigurala vsa mesta. Glavna stvar je, da bo skupščina potipala „bogu svih bogova“ v zunanjem ministrtvu, Tiča Popoviču, na žilico.

VRHOVNI SVET.

V Parizu je začel te dni zborovati. Sej se udeležujejo predsednik vrhovnega sveta Briand, ministrski predsednik Lloyd George, Bonomi, zastopnik Zedinjenih držav, japonski poslanik in več izvedencev o

gli dognati, kaj je pravzaprav vzrok smrti. Na vraču se poznajo odtisi prstov, iz česar je sklepati, da je revež bil zadavljen. Tudi glava je bila precej obtočena. Morilcu so na sledu.

5 Nesreča z ročno granato. V Zaplani na Kranjskem so našli trije otroci v starosti od 6 do 7 let na njivi ročno granato in jo nesli na cesto ter začeli s kamnom po njej tolči. Granata je eksplodirala in pri priči raztrgala Rudolfa in Jožeta Tavčarja ter šestletno Marijo Križaj. Ponesrečene otroke so položili v skupen grob.

6 Aretiran pustolovec. V Novem Sadu je policija aretirala nekega hohštapljarja, ki se je v družbi gibal pod imenom dr. Katič. Ta človek je imel v Beogradu ordinacijo za venerične bolezni. Za vsako vizito je računal 50—200 dinarjev. V Novem Sadu je kar si pal z denarjem naokoli in zahajal v najboljše družbo.

7 Boj nesposobnosti in korupciji. V Sarajevu izhajajoči list „Narod“ piše, da je sicer prav, ako se protestira proti postopanju komunistov, toda veliko bolje bi pač bilo delati na to, da se naša državna uprava iz temelja reorganizira. Strankarski sistem uprave utegne biti primeren za našo državo še le takrat, ko bo naša država že urejena. Predvsem je sedaj potrebno najti sistem, ki bi ustvaril možnost vsem sposobnim domoljubom, da ga podpirajo in ustvarijo javno mnenje, ki bo močnejše od strankarskega, sicer bodo ostali samo popisan papir vsi zakoni o delu, ustava, vsi zakoni in naredbi z „obznanom“ vred. Edino je tista vlada, ki ne potrebuje uradnikov kot agitatorjev, je v stanju doseči, da se njene določbe spoštujejo in izvršujejo. To more biti samo vlada spočetnih oseb, v katere ima ljudstvo polno zaupanje ne glede na stranke in glazmana. Treba je sicer pobijati komunistične zlorabe, toda predvsem je potreba napovedati boj nesposobnosti in korupciji, ki sta glavna povzročitelja „komunizma“.

8 Bosanske slive. Bosanci si iz os ne obetajo dobre letine. Ako ne pride kakšna nezgoda, bodo letos uvažili 1200—1400 vagonov suhih sliv, to je polovica ali dve tretjini lanske letine. Z letošnjih sliv bodo napravili podajveč večje množine žganja.

9 Znanj pivovarnar Anton Dreher je umrl v Dunaju v starosti 72 let.

10 Založništvo „Planiskega kolo-darja“ uljudno prosí, da vsi, ki še niso nakazali denar, to nemudoma storijo, da s tem omogočijo novo izdajo v letu 1922. — Vsi zainteresirani, ki hočejo v tem koledarju inserirati, naj se pisмено obrnejo na založništvo, Maribor, Krekova ulica 5 I.

11 Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 166—167 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 16—16½ naših kron, za 100 nemških mark 210—216, za 100 laških lir pa 725 jugoslovanskih K.

Širite katoliške liste!

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(5. nadaljevanje.)

Lepo živali so bile vse štiri vprežene v eno vrsto druga poleg druge. Notranji par, kakor dandanes, k oči, nicoi, zunanja dva konja pa neposredno k vozu, toda tako, da sta se mogla svobodno krefati in poljubno razbijati z zadnjimi nogami.

To svojo svobodo sta, kakor je bilo videti, ravnokar tudi skušala temeljito izrabiti.

Suženj je namreč planil po konci iz svojih sanj, ko je pridrtil voz mimo njega, in nenadna prikazen je — splašila najbližnjega konja, da je strahoma zarezgetal in skočil v stran ter bil na vse strani s svojimi zadnjimi nogami.

Težav nad zmedo, ki je vsled tega nastala med njegovimi konji, ali pa morebiti tudi iz same ošabne prešernosti, ki jo začuti ljubljenec mogotca, ko zagleda revnejšega svojega tovariša, je mladi vozač na vso moč z bicečem udaril po sužnju.

Britancu je zavrela kri pri tej za-

Iz Maribora.

Prva seja mariborskega občinskega sveta.

V ponedeljek, dne 8. t. m., ob 8. uri zvečer, se je vršila v mestni posev-lovalnici prva plenarna seja novoizvoljenega občinskega odbora. Seji je predsedoval župan g. Grčar. Razven gg. Vahtarja, Jarha, dr. Verstovška in dr. Jerovška so bili obč. svetniki polnoštevilno navzoči. Po čitanju poslovnika je prešla zbornica na dnevni red; vršiti se je imelo konstituiranje odsekov. Občinski odbor si je delo porazdelil tako, da bo zastopani: 7 članov v finančno-gospodarskem, 5 v pravnem, 7 v disciplinarno-personalnem, 4 v obrtno-industrijskem, 3 v kulturnem, 4 v socialnem, 3 v zdravstvenem, 7 v stanovanjskem, 2 v stavbeno-elektrifikacijskem, 7 v klavniškem, 3 v pogrebem, 3 v plinarno-izvodovodnem in 7 članov v odsotnosti za likvidacijo mestnega gospodarskega urada (Pfeiferjev gnoj). Nato je otvoril župan Grčar debato. Sodrug odbornik Bahun je stavil nujni (!) predlog, da naj se Gosposko ulico, ki spominja še vse preveč na bivše čase fevdalizma, prekrsti v — „Glavno ulico.“ Predlog je vzbudil splošno veselost. Odbornik dr. Serneo je svetoval, da naj se predlogu interpellanta odreče nujnost, kar se je tudi zgodilo. Odbornik Krepek je ozadevno pripomnil, da ne bi bilo uместno, če bi pričeli reševati socialna vprašanja z izmenjavanjem uličnih napisov, ko je drugega, pametnejšega dela dovolil. Govornik je rekel: Pustimo ime „Gosposka ulica“, da bodo pristaši umirajoče demokratske stranke imeli še vsaj nekaj spomina na one zlate, srečne čase njihovega oblasnega gospodarstva. (Veselost. Demokrati so hudi.) Občinski odbor se je nadalje bavil tudi z gledališkim vprašanjem, in z vprašanjem nadzorstva naj mestno hranilnico. V komisijo, ki bo nadzorovala poslovanje mestne hranilnice, so izvoljeni gg. dr. Jerovšek, Slanovec in Sega. Demokrati niso zastopani v nobenem odseku. Za reorganiziranje gledališča predlaga župan, da se dovoli iz mestne blagajne znesek pol milijona K. Ker v proračunu in v blagajni ni kritja za ta izvanredni izdatki in ker še zadeva glede lastništva gledališkega posloplja po triletni dobi ni prišla iz Beograda konečno rešitev, predlaga dr. Leskovar, naj se počaka z definitivnim sklepom. Za to pa naj vzame v nujno delo kulturni in finančni odsek in se poišče kritje za to veliko svoto. SLS ni proti gledališču, a z ozirom na slab finančni položaj mestne občine vendar ne kaže, tako veliko svote brez premisleka dati ven. Za takojšnjo popravilo gledališča in za polmilijski izdatek iz občinske blagajne so glasovali JDS, NSS in USD-S, naš klub je glasoval, da se stvar odstopi odseku.

V lajni seji se je sklopalo v plači in pristojbinah za župana. Sklene se razpisati mesto magistratnega ravnatelja s plačo kakor jo imajo državni u-

litvi, kakor blisk je šinila njegova mišičasta roka kvišku, da ulovi udar, in ko se mu je jermen ovil krog zapesjca, je s krepkim sunkom potegnil vozničku bič iz roke in poplašal bi mu bil predrzno žalitev z obilnimi obrestmi, da ga ni odvrnila od njegovega maščevalnega namena mladostno žensko lice in slabotna postava napadalčeva.

„Dekleta ne bom udaril!“ je prazaničljivo vzkliknil in vrgel bič v voz pod noge gospodarju, ki se je v glasnim, veselim zadovoljstvom režal nezgodi svojega ljubljencea.

„Izvrstno, moj dragi junaki!“ se je smejal patrioci in z dobrovoljnimi, a prezirnim glasom pridjal: „Pa na da bi dal mnogo več za tistega, ki pride tvoje pesti! Pri Jupitru! To si si nabavil roke in pleča Antejeva! Cogav si, dobri človek, in kaj delaš tukaj?“

„Ej! Se enkrat bi ga udaril, če bi nanesla prilika in če bi bil na istih tleh z njim!“ je segel vmes voznik — lep pa mehkužen mladič 16 let. Delgi, vihrajoči kodri in bogata škrlatna tunika so razodevali, da je bil razvaje-ni suženj ljubljenee svojega gospodarja. „Mir, Scipion! Hoj, Tuguria! Co-

radniki istih službenih let. Rok za tozadevne prošnje je 14 dni. — Plezum lo imel redno seje vsak mesec vse po enkrat. Mestni svet, ki sestaja iz gg. župana Grčarja, podžupana Rogliča, mestnih svetnikov dr. Leskovarja, Slanovca, Žebota in Krajnika, pa vsake den enkrat. Nato župan zaključil seje, ki je trajala dobre štiri ure.

Po seji so se konstituirali vsi odseki (sekcije). Sestava odsekov je sledeča:

Finančno-gospodarski odsek: načelnik podžupan Ivan Roglič, namestnik Kolbesen Rudolf, člani dr. J. Leskovar, dr. Verstovšek, Bahun Družovič, France.

Pravni odsek: načelnik dr. Leskovar, namestnik Jarh, član Slanovec.

Personalni in disciplinarni odsek: načelnik Alojz Čeh, namestnik France Žebot, člani Krepek, Slanovec, Hojnik, Jarh, Dekleva.

Odsek za obrt in industrijo: načelnik Franjo Žebot, namestnik Hojnik in člani: Kolbesen, Novak.

Kulturni odsek: načelnik dr. Karl Verstovšek, namestnik dr. Rostohar, član Tanc.

Socialni odsek: načelnik Kreutzer, namestnik Klančnik, člani Čeh Alojzij, Kitak, Selinšek, Krepek, Veronek.

Odsek za zdravstvo, higijeno in za mestno kopalnice: načelnik Konič, namestnik Kreuzer, član Filipičič.

Stanovanjski odsek: načelnik Bahun, namestnik Krepek, člani Karel Čeh, Krajnik, Postrak, Dekleva ter Žebot.

Stavbeni odsek in odsek za mestno električno podjetje: načelnik Roglič, namestnik dr. Jerovšek, člani: Postrak, Klančnik, Košuta, Selinšek, Veronek.

Klavnični odsek: načelnik Družovič, namestnik Filipičič, člani K. Čeh, Smasek, Novak, Konič, Žebot.

Odsek za pogrebni zavod in kopalnice: načelnik dr. Jerovšek, namestnik France, član Tanc.

Odsek za likvidacijo gospodarskega urada: načelnik dr. Leskovar, namestnik dr. Rostohar, člani Družovič, Krajnik, Slanovec, Sega in dr. Jerovšek.

Odsek za plinarno in vodovod: načelnik Veronek, namestnik Sega, član Postrak.

12 Dopolnitev programa Zdravstvenega tedna. Četrtek, dne 11. avg. ob 11. uri dopoldne: O tuberkulozi. Predava g. docent dr. I. Matko v delavnici južne železnicne kroški kolo-dvor. Petek, dne 12. avgusta. Zaščita gojenčkovega zdravja v poletju. Predava g. dr. Mat. Ambrožič, strokovni zdravnik iz Dunaja. Predavanje se vrši ob pol štirih popoldne v otroškem asilu v koloniji; ob 6. uri zvečer pa v Narodnem domu za mesto. Sobota, dne 13. avgusta: Posvetovalna ura za matere. Prosti razgovori z materami. Dr. M. Ambrožič. Vršiti se ob dveh popoldne v asilu v koloniji. Ob 4. uri popoldne v Narodnem domu za mesto.

lo uró bodo konji nemirni, ker so videli njegov odurni obraz!“

„Bolje, da ga pustiš na miru. — Automedont!“ mu je dejal njegov gospodar in se smejal zadregi, ki so je zrealila na zardelem obrazu njegovega ljubljencea. „Pomni, da se vsikdaj izogneš človeku, ki stisne usta, kakor ta-le, prav kakor se boš tudi izognil volu, ki mu visi šop sena na rogu. — Domišljavi fantiči ti! Ali ne vidiš, še za južino si mu premajhen, ti s svojimi drobnimi telescem, in le norac se loti človeka, kateremu ni kos, in udara tam, kjer tvega lastno življenje. — Ampak, kaj pa delaš tukaj?“ se je iznova obrnil k sužnju, ki ga je miril z neustrašenim pa spoštljivim pogledom.

„Moj gospod je vaš prijatelj!“ je odgovoril. „Ni še dva dni, da ste večerjali pri njem. (Toda četudi bi ne spadal k družini Licinijevi in bi ne bil preživel svojih najboljših let v Rimu, bi poznal tribuna Julija Placida!“

Hvačezhen smehljaj zadovoljnega samoljubja se je prikrađel na lice patriocija, ko je čul te besede, smehljaj, je dal njegovim potezom zbadljiv, obenem pa tudi zviti in zloben izraz. Kar dar je bilo to lice mirno — kar je bli-

13 Prememba posesti. Gospa Alojzija Velebil je prodala hišo z gostilno v Vetrinjski ulici v Mariboru gospodu Josipu in Alojziji Kirbiš, svojo hišo v Mlinski ulici pa g. Francu Bračko od Sv. Petra.

14 Odsek amaterfotografov SPD izleti v nedeljo, dne 14. avgusta, k Mariborski koči. Tekmovalno slikanje v svrhu tiskanja umetniških razglednic. Sestanek ob 5. uri zjutraj na Krajiša Petra trgu. Pridite vsi ter pripeljite s seboj še druge planince in planinke! — Rotter.

Orlovski vestnik.

Orlovska slavnost v Rimskih Toplicah

ki jo je priredilo zadnje nedeljo dne 7. avgusta celjsko orlovsko okrožje, je pokazala, kako je v laškem okraju, ki je politično izmed naših najboljših, tudi orlovska misel globoko zasajena in ukoreninjena. Prvi del slavnosti se je vršil v Celju, kamor je že v soboto zvečer prispela salezijanska godba. Priredila je koncert na vrtu hotela „Evrope“, ki je bil natlačeno poln; celo ulico pred vrtom so polnile množice ljudstva, ki so z občudovanjem in navdušenjem poslušale krasno proizvajanje godbe. Posebno je ugajal popourni narodnih pesni. Ko so se nedeljo jutro zbrali Orli in Orlice, so se vršile najprej predvaje na dvorišču okoliške šole. Od tam se je nato razvil sprevod v cerkev, kjer je poslanec g. dr. Hohnjec blagoslovil zastavo celjskega Orla. Kurnica je bila gospa dr. Ogrizkova. Po sv. opraviilu, pri katerem je pridigal g. dr. Hohnjec, je šel sprevod nazaj k okoliški šoli.

Tudi drugi del orlovske slavnosti v Rimskih Toplicah je bil nad vse lep! Občinstvo je občudovalo toliko število v Orlu organizirane mladine, kateri so se pridružile mladenke v narodnih nošah iz St. Vida na Planini. Pred kolodvorom je pozdravil došlo mladino v imenu župnije domači gospod župnik Fr. Trop, v imenu domačih Orlov predsednik orlovskega odseka v Rimskih Toplicah, v imenu občinskega odbora Marijagradec pa občinski odbornik Matevž Debelak. V imenu gostov je odzdravil predsednik Orla v Teharjih, Gajšek in teharski g. kaplan Medved. Ob 3. uri se je vršila javna telovadba na vrtu lastnika toplic, g. Uhliha, ki je kljub liberalno demokratskim intrigam rad dal svo je prostore Orlom na razpolago. Telovadci, nastopilo jih je krog 50 Orlov, 50 Orlic, 50 naraščaja in 50 gojenk, so s svojim discipliniranim nastopom in spretnimi vajami, zlasti na orodju želi navdušeno občudovanje. Posebno so ugajali celjski Orlič s celjskimi prostimi vajami, vajami s palicami in skupinami.

Po telovadbi je g. poslanec dr. Hohnjec pozdravil slovensko orlovsko mladino kot bojevnico za enakopravnost in braniteljico krščanskih načel v naši Jugoslaviji, ki edina zagotavlja srečo in zadovoljstvo vsem trem

lo običajno —, se je moglo imenovati skoraj lepo in pravilno načrtano in je kazalo ubrano umerjenost, ki je mejila maločlane na brezizraznost in praznoto. Če pa ga je razburila strast, — kar se je zgodilo večasi, pa le poredi koma, je šinil preko njega kakor mrachen blisk naravnost diabolichen smeliljaj.

Suženj je govoril resnico. Izmed vseh znanih osebnosti, ki so se pričevale po obljudenih ulicah cesarskega Rima v tistih viharnih dneh, ni bilo nobenega, ki bi bil bolj znan, češčen in hvalisan, pa tudi nobenega, ki bi bolj osovražen kot tribun Julij Placid.

Tisto dni ni bilo dobro, nositi srca na dlani, in ni bilo varno, si narediti sovražnika ali pa izgubiti prijatelja. Po smrti Tiberijeve so si sledili cesarji z vznemirjajočo naglico. Neron se je nabodel na svoj lastni meč, da bi ušel pravični kazni za svoje brezprimerne hudobije in progrenje trup je spravil s poti njegovega prednika in njegov naslednik je padel po mečem svoje lastne telesne straže, ki v seču vrgajo in vrgajo osivelo glavo pred nasiljem.

(Dalje prihodnjic)

bratskim plemenom, Slovincem, Hrvatom in Srbom. Dr. Ogrizek je obžaloval, da so nekateri Srbi napak poučeni od naših slovenskih nasprotnikov, za čas slavnosti zapustili Rimske Toplice in tembolj srčno pozdravil one Srbe, ki so kljub temu v lepem številu posetili našo slavnost in s tem pokazali, da nas hočejo spoznavati in se nam bližati. To je prava pot, ki nas zbliža tudi duševno: medsebojno spoznanje in spoštovanje. Abiturijent br. Tratnik je nazdravil bratom Hrvatoma. K sklepu je br. Gajšek, predsednik teharskega Orla zahvalil goste in zaključil uradni del slavnosti. Razvila se je prosta zabava. Zvečer ob pol 9. uri je pevsko društvo „Ljubljana“ priredilo sijajno obiskani koncert v vrtini dvorani.

o „Krivoprišežnika“ uprizorijo na splošno željo še enkrat člani telovadnega društva Orel v Jarenini dne 15. t. m. Po igri prosta zabava pri g. Cvilaku, Mariborčani, pridite!

o Orlovski tabor v Slovenski Bistrici pri Pragarskem bo dne 21. avgusta in obeta biti sijajna manifestacija naše misli. Bratje in sestre pripravite se že sedaj. Pošljite takoj prijave za polovično vožnjo tajniku ma-

riborskega orlovskega okrožja, Cirilova tiskarna. Natančneje v okrožnici. Bog živi!

o Ptuj. Pripravljani odbor za orlovski tabor v Ptuj se tem potom še enkrat zahvaljuje vsem darovalcem do-itkov za srečolov ob priliki orlovskega tabora v Ptuj. Osobito se zahvaljuje minoritskem konventu, gg. Brenčič, Stern in Kravina za darovane in osvojene deske, sploh vsem onim, ki so odboru šli na roko pri njegovem delu. Bog živi!

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. gor. Cisto slušajno smo izvedeli, kako hvalijo svojo nepopisno polomijo gospodje Sokoli po svojih listih, ki so jo doživeli pri nas. Gospodje sokolski demokratariji so namreč prepričani, ne vemo kdo jih tako farba, da je celi Sv. Jakob s svojim županom in odborniki vred v demokratskem in samostojnem taboru. Pa se prekleto motijo. Najboljši dokaz, da ne mara naše ljudstvo ne de-mokratov ne samostojnih, so naši odborniki, ki so vsi brez izjeme podpisali izjavo za samoupravo. Zato se gospodje v Mariboru zastoj trudijo, s Sokolom Sv. Jakoba držati ali pridobiti. Kak ugled ima Sokol pri nas, je

bil najboljši dokaz, njegov tukajšnji izlet. Od domačinov so se iz naše fa-re udeležili trije knetije, kateri so pa šli tje le iz uljudnosti in obsojaje Sokola in njegovo centralistično politiko huje, kakor kdo drugi. Nadalje je bilo naših osem Sokolov, pet drugih fantov radovednežev, kakih 10 otrok in kakih 15 radovednih žensk in deklet. Toraj vsega skup je bilo naših ljudi okoli 30, reci in beri trideset, zato je že nad vse smešno, če je pohvalil dr. Sernee veliko udeležbo. Nesramno pa se je zlagal g. dr. Sernee, ko je rekel, da se je prepovedalo od neke strani udeležiti se sokolskega slavlja. Prepovedalo se ni nikomur in nikjer, ker bi mi, ki smo tu doma, vendar morali kaj takega slišati. Zato g. dr. Sernee tako dolgo ostane lažnjivec, dokler ne pove naravnost oseb, ki so prepovedale našemu ljudstvu iti na to slavnost. Ni treba namreč našim ljudem prepovedovati kaj takega, ker ljudstvo ve prav dobro, da so Sokoli najhujši centralisti in najgorečnejši zagovorniki tiste vladne večine, ki hoče danes našega človeka gospodarsko uničiti.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukaj bo na Marijin praznik dne 15. avgusta daroval za žive in pokojne sorodnike znanec, dobrotnik in prijatelj prvo presy. daritev franciškan-novomašnik

P. Rupert Suhač. Govori franciškan P. Gothard Ploj.

Noviješe.

Sitajno zmago so izvelevali slovenski Orli na mednarodni takmi v Strasbourg. „Slovincu“ javljajo iz Strasbourg sledede: „Jugoslovanska orlovska takmovalna vrsta je dosegla prvo mesto izmed 70 mednarodnih takmovalnih vrst. Vrsta šteje 11 članov. Pripadejo ji: Kermavner, Riha, Pavlič, Slana, Valand, Rupnik, Grohar, Ahačič, Srane in Regaly. Vsa čast našemu Orlovstvu!

Vsi komunistični poslanci pridejo brezizjemno pred sodišče.

Prebivalstvo onega dela Baranije, ki bi ga morala naša država izročiti Madžarski, se s silo upira temu ter hoče ostati pod oblastjo naše države. Na številnih zborovanjih, preteklo nedeljo se je vse prebivalstvo izreklo, da se s silo udre evakuaciji. Med prebivalstvom vlada skrajno razburjenje.

Dve železni cevi

za pekarsko peč prodaja Janez Krepek v Pobrežju.

Nova hiša s 4 sobami, kletmi, hlevi, kozolcem, sušilnico za hmelj in 4 orali zemlje, vse ob železnici in državni cesti blizu kolodvora je na prodaj v št. Petru v Sav. dolini. Oglasiti se je pri Mariji Cremožnik, Spod. Grušovlje v št. Petru v Sav. dol. 1-2 451

Posestvo 7 hektarov, poslojpa zidana, 27 let gostilna, tik velike tovarne, s konji in govedo ter z celim inventarjem se prodaja. Naslov Franc Bauman, Čeršak pošta št. Ilj v Slov. goricah. Vprašanju se naj priloži znamka za odgovor. 1-2 450

Majer, ki ima dve delavski moči, išče službe. Sv. Trojica v Slov. goricah, h. št. 53. 453

Glasovir, dober, 1 postelj iz trdega lesa z vložkom in žimnico, kuhinjska omara, miza in umivalna miza se prodaja. Naslov pove uprava lista. 452

Dva učenca iz poštene rodbine sprejema takoj svečar in medicar Franc Duchek, Maribor, Vetrinjska ulica 26. 3-3 444

Starorenomirana tvrdka

Alojzij Zoratti cerkveni pozlatar, specialist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. duhovščini za naročila. Mojstersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 10-10s razpel. 254 MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

FRANC KRANJC, slikar 329 **MARIBOR, Cvetlična ulica 8.** Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po ceni.

Pozor! Pozor! Brez konkurence! Sprejema se vsaka množina nogavic na podpletenje. **Cene: z bombaževino podpletene 22 K s svetlim sukancem podpl. 30 K** Skladišče novih nogavic, kakor tudi bombaževine ter svilenega sukanca za ročna pletenja po najnižjih cenah. Sprejema naročila po meri! **I. Mariborska strojna pletarna IVO BARTA**, 3-3 p Maribor, Orožnova ulica 6. 423

Gospodična (sirota) iz dobre hiše želi priti kam kot gospodinja (k vdovcu z otroci, k samostojni gospe, v kakšno boljšo rodbino). Govori hrvatski in italijski, je izvežbana v vseh panogah gospodinjstva. Ponudbe pod št. 442 na upravništvu lista. 2-2 442

Prvovrstni trapistovski SIR se dobiva pri **Matija Lahu, Maribor**, 12-5 Glavni trg. 373

Pozor! Edina tovarniška zaloga: Plachte impregnirane, za vozove 2 m široke, 3 m dolge K 888- 3 » 4 » » 1880- 3 » 5 » » 2250- 4 » 4 » » 2400- 4 » 6 » » 3500- druge velikosti poljubno v par dneh. **Konjske dežne plachte s kumet-špicco**, v treh velikostih na razpolago po tovarniških cenah. Pošiljatev po pošti na vse kraje. Edinole pri **Alojzij Gnušek, Maribor**, 7 Glavni trg št. 6. 417

Inserirajte v Straži!

MARIBORSKA KOČA na Pohorju 1900 m Najboljša VINA in KUHINJA Planinsko letovišče v krasni legi Izprehodi po gozdu Oskrba celo leto Priglasitev: trgovina Plinter & Lenard Aleksandrova cesta 52-54 Telefon 262

Velika zaloga UR vsakovrstnih in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni **Lovro Stojec**, urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314

MALINOVEC sladek, dobite po pošti od 3 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 34 K, GI po 48 K, Gs po 52 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost blago jamči zdravim in bolnim odjemalcem **Industrija sadnih izdelkov v Selnici** ob Dravi. 315

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričal se bo, da se kupi: 390 **Klobuke, obleko, perilo, čevlje, čoklenice, potov. kočare, torbice za trg** in razno galanterijsko blago najbolje in najceneje pri tvrdki **Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.**

Prodajam 80 hektolitrov dobrega vina eventuelno proti dobavi različnega lesa **Jožef Golec, Aleksandrova cesta št. 53.**

Kupim vsako množino suhih, bokovih drv. Ponudbe z navedbo cene na **Julij Dernovšek, Maribor**, 3-3 Meljska cesta 41. 428

M. Čepera, Maribor Gospodska ulica 13, (poprej Schmidl) priporoča svojo špecerijsko trgovino po najnižjih cenah. Kandidate vsakovrstne! 272

Blago za zastave se dobi v vsaki množini po znižani ceni pri **Franiu Majer-ju, Maribor** Glavni trg 9. 2-2 4

Telefon 344 **Carinsko posredništvo F. & A. UHER** Maribor, Slovenska ulica št. 8 se priporoča za izvrševanje vseh carinskih poslov. Cene zmerne, točna in kulantna postržba. 5-5 394

Spodnještajerska ljudska posojilnica Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav. Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4% Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 44 Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru. **Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.**